

**Betingelser for udbud efter forhandling om
havvindmøllekoncession ved Horns Rev
(29. oktober 2004)**

Indholdsfortegnelse

1. Den ordregivende myndighed
2. Udbudsbekendtgørelsen
3. Koncessionens indhold
4. Tildelingskriterier samt tilbuddenes indhold
5. Løsningsforslag og forbehold
6. Forhandlingsforløbet, herunder tilbudsfrister
7. Formkrav
8. Ændringer i udbudsmateriale, anmodning om yderligere materiale
9. Annulation
10. Omkostninger ved deltagelse
11. Behandling af tilbud mv.
12. DONG Vind A/S og Konsortiet Horns Rev II
13. Klageadgang

Bilag:

1. Modeltilladelse til forundersøgelser
- 1.a. Krav til VVM-redegørelsens indhold

2. Modeltilladelse til etablering af elproduktionsanlæg samt tilhørende internt ledningsnet
- 2.a. Farvandsvæsnets afmærkningskrav

3. Modeltilladelse til elproduktion
- 3.a. Om grænsefladen vedrørende nettilslutningen

1. Den ordregivende myndighed

Energistyrelsen
Att.: Michel Schilling
Amaliegade 44
1256 København K
tlf.: 33 92 67 00
Fax nr.: 33 11 47 43
CVR nr.: 59 77 87 14
ens@ens.dk
www.ens.dk

2. Udbudsbekendtgørelsen

Udbudsbekendtgørelsen er offentliggjort i supplement til Den Europæiske Unions Tidende, jf. 2004/S 130-110370. Udbuddet sker efter reglerne om koncessionskontrakter i EU's bygge- og anlægsdirektiv.

Udbudsbekendtgørelsen er ligeledes offentliggjort på Energistyrelsens hjemmeside den 2. juli 2004.

3. Koncessionens indhold

Med koncessionen opnås en eneret til at opstille havvindmøller i et nærmere angivet område af søterritoriet under de i udbuddet angivne rammebetingelser og vilkår, samt en ret til at udnytte de på dette område værende vindressourcer til produktion af el på de økonomiske vilkår, som fastlægges i forbindelse med udbuddet.

Det bemærkes, at der ikke indgås en særskilt koncessionskontrakt mellem ordregiver (Energistyrelsen) og koncessionshaver (vinderen af udbuddet) som afslutning på udbuddet. Koncessionen tildeles i form af nedennævnte tilladelser, som udstedes i medfør af elforsyningsloven. Det drejer sig om:

- a. En tilladelse til at foretage forundersøgelser på nærmere angivne vilkår
- b. På baggrund af en VVM-redegørelse og en efterfølgende offentlig høring, som ikke giver anledning til at afvise projektet - en tilladelse til opstilling af et elproduktionsanlæg på 200 MW på nærmere angivne vilkår.
- c. En tilladelse til at udnytte vindenergien i 25 år fra elproduktionsanlægget på nærmere angivne vilkår.

Ovenstående tilladelser er indeholdt i nærværende udbudsmateriale i form af modeltilladelser. Den tilbudsgiver, der vinder udbuddet vil få eneret til det af tilladelserne omfattede, når betingelserne for at få dem, i øvrigt er opfyldt.

Tilbudsgiveren skal afgive bud på, hvor tilbudsgiveren ønsker at placere parken inden for det angivne bruttoområde (se afsnit 4). Men parken må ikke dække et område større end 35 km², og koncessionen omfatter alene det areal, hvor møllerne er opstillet samt et rimeligt friholdelsesareal, som der opnås enighed om i forbindelse med forhandlingerne. Friholdelsesarealet skal sikre, at skyggeeffekter i forhold til andre parker begrænses (se i øvrigt herom i afsnit 4).

Ad a.) Forundersøgelse og VVM-redegørelse

Koncessionshaveren opnår en tilladelse til forundersøgelse efter § 13 i elforsyningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer, under de nærmere angivne vilkår, se bilag 1, mod indsendelse af:

- dokumentation for, at koncessionshaveren er forsikret (10. bullet i bilag 1).

Det skal bemærkes, at der som følge af udbudsforhandlingerne, kan blive stillet yderligere vilkår vedrørende projektets placering og fysiske udformning samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse i den endelige tilladelse til forundersøgelser i forhold til de i modeltilladelsen angivne vilkår.

Forundersøgelser

Koncessionshaveren har 1 år fra tilladelsen til forundersøgelser er udstedt, til at foretage forundersøgelser og udfærdige VVM-redegørelse samt indgive formel ansøgning om at etablere elproduktionsanlæg efter § 16 i elforsyningsloven. Ansøgningen skal være ledsaget af en VVM-undersøgelse, jf. § 17 i elforsyningsloven.

Tilladelsen til forundersøgelserne vil give koncessionshaveren mulighed for at foretage undersøgelser:

- om fx vind-, strøm-, og bundforhold, herunder undersøgelser, der er nødvendige for at kunne udfærdige ansøgningen om tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget;
- med henblik på, at koncessionshaveren kan udfærdige en VVM-redegørelse.

VVM-redegørelse

Af § 17 i elforsyningsloven følger, at tilladelse til etablering af anlæg af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone, som må antages at påvirke miljøet i væsentligt grad, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom.

Regler vedrørende udarbejdelse af VVM er beskrevet i Bekendtgørelse nr. 815 af 28. august 2000 om vurdering af virkninger på miljøet (VVM) af elproduktionsanlæg på havet.

Energistyrelsen har på baggrund af bilag 1 til ovennævnte bekendtgørelse vurderet, at der skal gennemføres en vurdering af det af koncessionen omfattede elproduktionsanlægs miljømæssige konsekvenser. Koncessionshaveren skal derfor udarbejde en miljøredegørelse for at sikre, at miljøforholdene inden for definerede anlægs-, påvirknings- og referenceområder er undersøgt og beskrevet, at alle kendte miljøpåvirkninger i forbindelse med etablering og drift af vindmølle anlæg er overvejet og vurderet på forhånd, og at myndigheder og offentlighed har et grundlag for at vurdere og tage stilling til projektet.

VVM-redegørelsen skal i udkast senest 10 måneder efter tidspunktet for ikrafttræden af tilladelsen til forundersøgelser være fremsendt til Energistyrelsen med henblik på, at give Energistyrelsen lejlighed til at vurdere indholdet af VVM-redegørelsen, og eventuelt stille yderligere krav til dokumentation.

Kravene til indholdet af VVM-redegørelsen er beskrevet i ovenfor nævnte VVM-bekendtgørelse. Bekendtgørelsen fastlægger de generelle krav til indholdet af VVM-redegørelsen.

I forbindelse med screeningen af Horns Rev i august 2003, blev der gennemført en offentlig høring. Med høringen blev der indkaldt ideer og forslag til indholdet af VVM-redegørelse. På baggrund af høringssvar fra myndigheder, offentligheden, udlandet og interesseorganisationer har Energistyrelsen formuleret en række stedsspecifikke krav til indholdet af VVM-redegørelsen. Høringssvarene kan findes på Energistyrelsens hjemmeside: <http://www.ens.dk/sw8976.asp>

Såvel de generelle krav til indholdet af VVM-redegørelsen, samt de mere stedsspecifikke krav er beskrevet i bilag 1a.

Det skal bemærkes, at der som følge af udbudsforhandlingerne, kan blive stillet yderligere vilkår vedrørende projektets placering og fysiske udformning samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse, til indholdet af VVM-redegørelsen i forhold til de i bilag 1a angivne vilkår.

Ad b) Tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg

Når Energistyrelsen, før 1 års fristens udløb, har modtaget formel ansøgning om tilladelse efter § 16 i elforsyningsloven, samt endelig VVM-redegørelse, bekendtgør Energistyrelsen for offentligheden, at der foreligger en ansøgning med tilhørende VVM-redegørelse.

Offentligheden, myndigheder og organisationer inviteres til at afgive bemærkninger til høringmaterialet med en høringsfrist på mindst 8 uger.

Såfremt det på baggrund af VVM-redegørelse og høring vurderes, at projektet ikke kan gennemføres, tilbagekaldes koncessionen uden kompensation. Der udstedes således ingen tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg.

Såfremt det vurderes, at projektet kan gennemføres, vil der blive udstedt en tilladelse til at opføre et elproduktionsanlæg samt internt ledningsanlæg på nærmere angivne vilkår efter § 16 i elforsyningsloven. I bilag 2 findes en modeltilladelse efter § 16 i elforsyningsloven. Modeltilladelsen giver dog ikke et fuldstændigt billede af de krav, der vil blive stillet til anlægget. Den endelige tilladelse til at opføre elproduktionsanlægget, vil være udformet under hensynstagen til de ved VVM-høringen fremkomne forslag, bemærkninger og indsigelser. Fx må der forventes krav om miljøundersøgelser, afværgeforanstaltninger mv. Omkostninger forbundet med at opfylde sådanne krav, afholdes af koncessionshaveren.

Når Energistyrelsen har meddelt tilladelse efter § 16 i elforsyningsloven, vil Energistyrelsen bekendtgøre for offentligheden, at der er givet tilladelse til etablering af et elproduktionsanlæg. Enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage til Energiklagenævnet over de miljømæssige forhold i afgørelsen, jf. § 89 a i elforsyningsloven. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Eventuelle klager har ikke opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer, at klagen skal have opsættende virkning.

På baggrund af tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget skal koncessionshaveren fremsende dokumentation til Energistyrelsen for, i form af et detailprojekt for anlægsarbejdet, at vilkårene i den udstedte tilladelse vil blive opfyldt. Dette skal ske, inden selve anlægsarbejdet iværksættes.

Først når Energistyrelsen har vurderet, at den fremlagte dokumentation er tilstrækkelig, meddeles koncessionshaver, at anlægsarbejdet af havvindmølleparken kan påbegyndes. Anlægsarbejdet skal være påbegyndt senest 1 år efter, at Energistyrelsen har udstedt tilladelsen til at etablere elproduktionsanlægget.

Ad c) Tilladelse til elproduktion

Når anlægget er klar til at producere elektricitet til nettet, ansøger koncessionshaveren Energistyrelsen om en tilladelse til udnyttelse af vindenergien efter § 13 i elforsyningsloven. Produktion af el til det kollektive elforsyningsnet må ikke foregå, førend tilladelsen foreligger. Som en forudsætning for at opnå tilladelsen til at udnytte vindenergien er, at koncessionshaveren kan dokumentere, at alle vilkår stillet i tilladelsen til at etablere elproduktionsanlægget er opfyldt, eller vil blive det.

Som følge af udbudsforhandlingerne, kan Energistyrelsen i den endelige tilladelse til elproduktion stille yderligere vilkår vedrørende projektets placering og fysiske udformning samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse, i forhold til de i modeltilladelsen angivne vilkår.

Derudover forbeholder Energistyrelsen sig ret til i den endelige tilladelse til elproduktion, at stille vilkår fx vedrørende afrapportering i forbindelse med undersøgelser og driftserfaringer, idet koncessionshaveren er forpligtet til at bære eventuelle omkostninger hermed.

Efter § 10 i elforsyningsloven, kan elproduktion fra anlæg med en kapacitet på over 25 MW kun udøves af virksomheder, der har opnået bevilling fra økonomi- og erhvervsministeren. Der stilles således krav om, at koncessionshaveren har en bevillingstilladelse, jf. § 10 i elforsyningsloven, på tidspunktet for nettilslutningen.

4. Tilbuddenes indhold og tildelingskriterier

Tildeling af koncessionen vil ske på grundlag af følgende kriterier:

- a. Størrelsen af prisen pr. kWh, som udbetales i 50.000 fuldlasttimer
- b. Projektets placering og fysiske udformning
- c. Tidsplan for projektets gennemførelse

Kriterierne er listet efter den betydning de tillægges, med de vigtigste først.

Ad a) Størrelsen af prisen pr. kWh, som udbetales i 50.000 fuldlasttimer

Som grundlag for tilbudsgivers afgivelse af tilbud, kan det oplyses, at der vil blive fremsat nødvendig lovgivning om afregningsvilkår. Dette kan imidlertid først ske, når der er udpeget en vinder af udbuddet. Der tages således forbehold for, at der bliver vedtaget et lovforslag om indregning i elpriserne af det støttebeløb, som indgår i den budte pris, og om de økonomiske vilkår i øvrigt for de af udbuddet omfattede vindmøller.

Lovgivningen om afregningsvilkårene kan endvidere rejse spørgsmål om forholdet til EU-statsstøttereglerne. Der tages derfor forbehold for, at lovgivningen først kan træde i kraft, efter at Europa-Kommissionens godkendelse efter statsstøttereglerne foreligger.

Der henvises i øvrigt til den energipolitiske aftale af 29. marts 2004 mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne vedr. vindenergi og decentral kraftvarme mv. Aftalen findes på Energistyrelsens hjemmeside:

http://www.ens.dk/graphics/ENS_Forsyning/Politik/aftale_29marts_vindenergi_decentral_kv.pdf

Principperne i det lovforslag, der skal fremlægges for Folketinget vedrørende afregningen er beskrevet i de nedenstående 8 punkter. Disse principper for afregningen er ikke genstand for forhandling. Undtaget er dog den budte kWh-pris (se nedenfor).

1. For elektriciteten produceret på vindmøllerne, der opføres i forbindelse med dette udbud, ydes et pristillæg, der fastsættes således, at dette og den fastsatte markedspris tilsammen udgør (den budte pris) øre pr. kWh.
2. Hvis koncessionshaveren skal betale en indfødningsstarif ved overføring af elektriciteten til det overordnede elforsyningsnet, ydes tillige et pristillæg svarende hertil. De nævnte pristillæg ydes for en elproduktion svarende til en produktion ved 50.000 fuldlasttimer.
3. Markedsprisen for elektricitet produceret på anlægget fastsættes på timebasis som spotprisen for elektricitet i pågældende område. Hvis den fastsatte markedspris for elektricitet produceret på anlægget overstiger det beløb på (den budte pris) øre pr. kWh beregner Eltra et negativt pristillæg. Det negative pristillæg modregnes i udbetalinger af pristillæg.
4. Der udstedes ikke VE-bevis for den producerede elektricitet.
5. Der ydes ikke godtgørelse for balanceringsomkostninger til elektriciteten fra vindmøllerne.
6. Koncessionshaveren kan ved meddelelse til Eltra fravælge modtagelsen af pristillæg. Fravalg sker med virkning fra den første dag i en måned og med et forudgående varsel på mindst én måned. Koncessionshaveren kan dog ikke genoptage modtagelse af pristillæg.
7. Der vil ikke blive stillet krav om, at vindmøller, som omfattes af udbuddet, skal have individuel afregningsmåler.
8. Der ydes maksimalt pristillæg i 20 år fra vindmøllernes tilslutning til elforsyningsnettet.

Derudover kan tilbudsgiver i sit bud lægge de nedenfor beskrevne vilkår til grund for afgivelse af tilbud. Det drejer sig om gældende regler og vilkår, som også vil omfatte en kommende koncessionshaver. Det skal understreges, at de nævnte vilkår ikke er udtømmende for elforsyningslovens bestemmelser. En kommende koncessionshaver vil altid skulle følge den til enhver tid gældende lovgivning.

1. Ledningsnet fra land til et opsamlingspunkt ved et punkt nær havvindmøllernes interne forbindelsesnet inklusiv en eventuel transformerstation etableres og drives af Eltra.
2. Nettilslutningen varetages af Eltra, og tekniske krav herunder spændingsniveauet for transmissionsnettet fastsættes ligeledes af Eltra. Der henvises til Eltras tilslutningsvilkår, som fremgår af www.eltra.dk
3. Koncessionshaveren afholder omkostningerne til vindmøllernes interne net frem til platformen i opsamlingspunktet og tilhørende omkostninger til tilslutning til lavspændingssiden af transformeren, måler mv. som nærmere specificeret i bilag 3a, jf. Bekendtgørelse nr. 331 af 8. maj 2003 om nettilslutning af vindmøller og prisafregning af vindmølleproduceret elektricitet m.m. (Bekendtgørelsen er under revision).
4. Koncessionshaver er inden vindmølleparken idriftsættes, forpligtet til at indgå en driftsaftale med Eltra og efter Eltras forskrifter stille alle nødvendige informationer til rådighed til

overvågning og drift af platformen, jf. bekendtgørelse nr. 444 af 11. juni 2002 om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af transmissionsnettet mv.

5. Eltra er ikke erstatningspligtig ved eventuelle fejl og udetider på ilandføringsanlægget. Der kan være begrænsninger for produktionen fra havvindmølleparken i de første år, indtil nødvendige netforstærkninger på land er idriftsat.

Ad b) Projektets placering og fysiske udformning

Tilbudsgiverne skal i forbindelse med indgivelse af tilbud udarbejde et forslag til en udformning af parken, der tilgodeser de krav til den fysiske udformning, der fremgår af modeltilladelsen for etablering af elproduktionsanlæg, se bilag 2.

Der lægges vægt på, at den anvendte teknologi er afprøvet og veldokumenteret, jf. vilkår om type- og projektgodkendelse i modeltilladelsen, se 4. bullet, under afsnittet om koordinater og fysisk udformning i bilag 2. Desuden lægges vægt på, at vindmølleparkens eventuelle negative, visuelle påvirkning på omgivelserne reduceres mest muligt, herunder at lysafmærkningen medfører mindst mulige gener for omgivelserne.

Tilbudsgiver skal i forbindelse med afgivelse af tilbud indsende visualiseringer af mølleparken fra forskellige positioner (med angivelse af afmærkning, totalhøjde, antal møller, afstand til land, mv.) til Energistyrelsen. Der lægges vægt på, at visualiseringerne giver et så naturtro indtryk af parken som mulig, og at visualiseringerne af natafmærkningen for luft- og søfart ligeledes bliver så illustrative som mulige. Eventuelt kan visualiseringerne være udarbejdet under forskellige sigtbarhedssituationer.

Tilbudsgiver er forpligtet til at afsætte plads – udover de 200 MW - til tredjeparts opstilling af 3 forsøgsmøller (max. 15 MW), jf. vilkår herom i modeltilladelsen, i bilag 2. Tilbuddet skal således indeholde forslag til placeringen af forsøgsmøllerne som en integreret del af det valgte parkmønster. Der vil blive lagt vægt på, at forsøgsmøllerne placeres således, at de, i forhold til mindst en af de dominerende vindretninger, kan friholdes for skyggeeffekter i forhold til de øvrige møller i parken, ligesom der vil blive lagt vægt på muligheder for placeringer på dybere vand. Den faktiske placering af forsøgspladserne vil indgå som emne i forhandlingerne.

Koncessionshaverens tilbud skal endvidere indeholde et forslag til omfanget af et friholdelsesareal for den i tilbuddet planlagte havvindmøllepark. Energistyrelsen lægger i den forbindelse vægt på, at friholdelsesarealet - af hensyn til muligheden for placering af andre havvindmøller inden for bruttoarealet - er så lille som muligt og samtidigt tilgodeser de natur- og miljømæssige interesser. Friholdelsesarealets størrelse vil indgå som et emne i forhandlingerne.

Til brug for forhandlingerne mellem ordregiver og tilbudsgiver har Energistyrelsen med udgangspunkt i de afgivne høringssvar på screeningen af Horns Rev udarbejdet nedenstående karakteristika for bruttoområdet ved Horns Rev. Beskrivelsen og det vedlagte kortbilag over området skal således danne grundlag for forhandlingerne om placering af parken og den fysiske udformning. Arealet som tilbudsgiver vil opstille møller på, må maksimalt dække 35 km².

Bruttoarealet afgrænses inden for følgende x, y koordinater (UTM32, datum ED50): (383616; 6201960); (442286; 6182946); (436431; 6157426); (437459; 6154293); (439437; 6152390); (437657; 6142790); (384367; 6159803).

Nedenfor er beskrevet dels områder, der skal friholdes fra møller, og dels forhold, der skal tages hensyn til ved placeringen af mølleparken. På vedlagte kort er blandt andet indikeret, hvor de kendte råstofressourcer i bruttoområdet er placeret, ligesom den eksisterende vindmøllepark, olie- og gasledninger og naturbeskyttelsesområdet er markeret på kortet.

Ved den konkrete placering af en havvindmøllepark inden for bruttoområdet, skal følgende områder friholdes fra vindmøller:

1. Den eksisterende havvindmøllepark som er placeret inden for x, y koordinater (UTM32, datum ED50): (412385,8; 6154121,8)(417085,3; 6153701,9) (418137,4; 6149422,3) (413367,8; 6150614,7). Parken ejes af Elsam Kraft A/S. Et areal omkring den nuværende park, 2 km i nordlig og østlig retning samt 4 km i sydlig og vestlig retning, skal endvidere friholdes for vindmøller.
2. Et naturbeskyttelsesområde langs kysten går ind over bruttoområdet, med følgende x, y koordinater (UTM32, datum ED50): (436431; 6157426); (437459; 6154293); (439437; 6152390).
3. Sejlrenden, Slugen, der løber ind mod Esbjerg havn. Sejlruten er markeret med bøjler og fremgår af søkortet. I placeringsforslaget af parken, skal der tages højde for etableringen af en korridor for den kystnære trafik. Spørgsmål herom kan rettes til Søfartsstyrelsen og Farvandsvæsenet.
4. Målemaster, der er opsat i området omkring Horns Rev banken (Horns Rev banken strækker sig over Vovov, Tuxen og Munk). Målemasternes placering fremgår af søkortet.
5. Væsentlige forekomster af fint kvalitet ral og sten, som findes i området syd for Horns Rev banken, og som ikke må båndlægges. Spørgsmål herom bedes rettet til Landskabs- og Råstofkontoret i Skov- og Naturstyrelsen.
6. Tre ledninger, ejet af DONG, der passerer gennem området nord for Horns Rev. Det drejer sig om 30" gasledning fra Tyra til Nybro, 24" gasledning fra Sydarne til Nybro og 20" olieledning til Filsø. Der er etableret beskyttelseszone på 200 meter på hver side af disse ledninger, jf. bekendtgørelse nr. 939 af 27. november 1992 om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger.

Der skal ved placeringen endvidere tages hensyn til en række forhold, som er beskrevet nedenfor.

7. Omkostninger til ilandføring, muligheden for opbygning af ringforbindelse og betydning for tidsplanen for etablering af ilandføring, vil indgå i vurderingen af placeringen. Omkostninger til ilandføring vil stige i takt med afstanden til kysten, og til den eksisterende park på Horns Rev, og mulighederne for etablering af ringforbindelse vil formindskes, hvis afstanden til Horns Rev 1 øges.
8. Der skal tages hensyn til den visuelle, landskabelige belastning, som en møllepark skaber set fra kysten.
9. I området nord for Horns Rev banken (Vovov, Tuxen og Munk) er der ikke kendskab til væsentlige råstofinteresser. Dog skal det undersøges, om der er forekomster af stenrev. Skov- og Naturstyrelsen er myndighed på dette område.
10. Der er et militært lavtflyvningsområde ved Oksbøl skyde- og øvelsesterræn, som rækker ind over den østligste del af bruttoområdet. Området er markeret på søkortet. Møllerne skal placeres således, at det ikke hindrer det nuværende træningsområde. Derudover kan det oplyses, at der medio marts 2005 vil blive oprettet træningsområde til særlig træningsflyvning, jf. syd for den sorte markering, som angivet på kortbilaget. Yderligere

opstilling af havvindmøller i dette område vil formindske områdernes kvalitet ved lavflyvning. Lavflyvning er i denne forbindelse ned til 100 fod over havoverfladen.

11. På søkortet er ligeledes markeret et forbudsområde, hvor det formodes at være bundminer og sprængstof. Hvis der påtænkes placering af havvindmølleparker indenfor et af disse forbudsområder, eller tæt på et forbudsområde, der ligger ca. 3 sømil nordvest for Blåvands Huk, skal Søværnets Minørtjeneste involveres. Det er koncessionshaveren, som skal afholde alle udgifter til Søværnets Minørtjeneste i forbindelse med en eventuel undersøgelse og/eller bortsprængning af gammel ammunition i området.
12. Skov- og Naturstyrelsen har oplyst, at udpegninger af fugle- og habitatområder i dansk farvande ikke er afsluttet. Spørgsmål herom bedes rettet til Hav- og Habitatkontoret i Skov- og Naturstyrelsen.
13. Danmarks Fiskeriforening har oplyst, at tobisfiskeri forekommer på de lavere vande i bruttoområdet. Desuden forekommer hesterejefiskeri og til tider trugmuslingefiskeri.
14. IT- og Telestyrelsen har oplyst at vindmøller bør placeres mindst 200 meter fra sigtelinien i radiokædesystem. Energistyrelsen har i september 2003 bedt radiokædeoperatører oplyse om der er radiosystemer i bruttoområder og der er i den forbindelse ikke indkommet oplysninger om eventuelle radiokæder i Horns Rev området. Spørgsmål herom bedes rettet til IT- og Telestyrelsen.

Energistyrelsen forventer en begrundet stillingtagen fra tilbudsgiverne til alle ovennævnte forhold.

Det kan ikke udelukkes, at der er yderligere forhold, som der bør tages hensyn til ved placeringen af mølleparken. Det er i sidste ende tilbudsgivers opgave at sikre, at alle nødvendige hensyn er taget.

Den endelige placering af parken kan først kan fastlægges, når VVM-høringen er tilendebragt. Mindre justeringer i placeringen vil derfor kunne accepteres

Energistyrelsen har ret til at kræve ændringer i placeringen, såfremt VVM-redegørelsen, herunder høringen viser, at der er behov for at tilgodese væsentlige interesser.

Ad c) Tidsplan for projektets gennemførelse

Tilbudsgiver skal som led i tilbudsgivningen fremsende en tidsplan for projektet. Målsætningen er, at parken nettilsluttes med udgangen af 2008.

Den tidsplan, der giver det realistiske bud på en realisering af projektet vil være at foretrække. Der lægges vægt på, at tidsplanen er detaljeret og at delopgaverne er velbeskrevet og dækkende, herunder skal forløbet for forundersøgelserne nøje beskrives. Ligeledes foretrækkes tidsplaner, som anviser entydige målepunkter, der kan gøre myndighederne i stand til at vurdere fremdriften i projektet.

Til brug for tilbudsgivers udarbejdelse af en tidsplan kan Energistyrelsen oplyse følgende:

1. Forundersøgelsestilladelsen udstedes for en periode på 1 år.
2. Den endelige VVM-redegørelse skal være indsendt til Energistyrelsen senest 1 år efter udstedelsen af forundersøgelsestilladelsen. Det bemærkes, at koncessionshaver 2 måneder forinden skal fremsende et udkast til VVM-redegørelse til Energistyrelsen med henblik på,

at det kan vurderes, om yderligere materiale til vurdering af de miljømæssige konsekvenser skal tilvejebringes.

3. Energistyrelsens behandling af ovenstående, herunder VVM-høring, og udstedelse af endelig tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget efter § 16 i elforsyningsloven må påregnes at tage ca. 6 måneder. Denne periode omfatter blandt andet:
 - Forberedelse af offentliggørelse af VVM-redegørelse
 - Høringsperiode og frist for fremsættelse af bemærkninger til høringsmaterialet – mindst 8 uger.
 - Gennemgang af høringssvar
 - Udarbejdelse af endelig tilladelse efter § 16 i elforsyningsloven.
 - Partshøring af koncessionshaver – 1 uge.
 - Offentliggørelse af sagens afgørelse
 - Frist for klage over afgørelse – 4 uger. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.
4. Energistyrelsens gennemgang af detailprojektet, som koncessionshaver udarbejder på baggrund af tilladelsen til etablering af elproduktionsanlægget, må påregnes at tage ca. 2 måneder. Denne periode inkluderer tid til høring af relevante myndigheder
5. Energistyrelsens sagsbehandling af koncessionshaverens ansøgning om tilladelse til elproduktion efter § 13 i elforsyningsloven må påregnes at tage ca. 2 måneder. Denne periode inkluderer tid til høring af relevante myndigheder.

5. Løsningsforslag og forbehold

Med henblik på, at kunne forhandle sig frem til en hensigtsmæssig placering, kan tilbudsgiver i første tilbud, ikke afgive mere end ét tilbud, det vil sige én placering, én tidsplan, og én afregning.

Forhandlingerne kan dog give anledning til, at der ses på flere muligheder. Det endelige tilbud skal dog også kun indeholde én placering, én tidsplan, og én afregning.

Tilbudsgiver er ikke berettiget til at tage forbehold for vilkår i modeltilladelserne, eller for kravene til udformning af VVM-redegørelsen.

Tilbudsgiver må heller ikke tage forbehold for den tilbudte kWh-pris i det endelige tilbud. Der kan således ikke tages forbehold for uforudsete omkostninger ved forundersøgelser, eller ved etablering og drift af anlægget. Tilbudsgiver bærer den kommercielle risiko for den tilbudte kWh-pris.

Derimod kan tilbudsgiver tage mindre væsentlige forbehold for vindmølleparkens placering og fysiske udformning. Sådanne forbehold vil indgå i den samlede vurdering af tilbuddene.

6. Forhandlingsforløbet, herunder tilbudsfrister

Udbuddet gennemføres som et udbud efter forhandling i to runder. Tilbudsgiver forventes således at afgive to tilbud inden for fristerne angivet i tidsplanen nedenfor. Et første tilbud, og et endeligt tilbud.

Primo marts 2005 forventes udpeget en vinder af udbuddet.

Energistyrelsen forbeholder sig i øvrigt ret til at ændre tidsplanen, såfremt styrelsen mener, at dette er hensigtsmæssigt. Således forbeholder Energistyrelsen sig ret til at udvide forhandlingerne med endnu en forhandlingsrunde. Dette vil i givet fald i rimelig tid blive meldt ud, inden sidste tilbudsfrist.

Alle møder finder sted hos Energistyrelsen, og forhandlingerne føres på dansk.

Forventet tidsplan for forhandlingsforløbet

Fredag 29. oktober 2004	Energistyrelsens udsendelse af udbudsmateriale til de valgte prækvalificerede ansøgere.
Tirsdag 30. november 2004	Orienteringsmøde af ca. 2 ½ times varighed. På mødet præsenterer Energistyrelsen den udbudte opgave. Ansøgerne får lejlighed til at stille spørgsmål, som efterfølgende vil blive besvaret skriftligt.
Tirsdag 14. december 2004, kl. 14.00	Spørgefrist for skriftlige spørgsmål
Tirsdag 21. december 2004	Frist for besvarelse af spørgsmål. Spørgsmål og besvarelser vil i anonymiseret form blive meddelt samtlige ansøgere.
Tirsdag 4. januar 2005, kl. 14.00	Frist for indgivelse af 1. tilbud
	Energistyrelsen udsender dagsorden til tilbudsgiverne til brug for 1. forhandlingsmøde i rimelig tid inden mødet.
Tirsdag 1. februar 2005	1. forhandlingsmøde. På mødet vil Energistyrelsen gennemgå de udvalgte forhandlingstemaer. Kl. 9-12: DONG Vind A/S Kl. 14-17: Elsam Kraft A/S
Onsdag 2. februar 2005	1. forhandlingsmøde Kl. 9-12: Energi E2 A/S Kl. 14-17: Konsortiet Horns Rev II
Torsdag 10. februar 2005	Opfølgingsmøde. På mødet vil tilbudsgiver få mulighed for at drøfte og afprøve ideer og løsningsforslag. Kl. 10-12: DONG Vind A/S Kl. 14-16: Elsam Kraft A/S

Fredag den 11. februar 2005

Opfølgingsmøde
Kl. 10-12: Energi E2 A/S
Kl. 14-16: Konsortiet Horns Rev II

Tirsdag 22. februar 2005

Frist for indgivelse af sidste tilbud:
DONG Vind A/S og Elsam Kraft A/S

Onsdag 23. februar 2005

Frist for indgivelse af sidste tilbud:
Energi E2 A/S og Konsortiet Horns Rev II

Herefter udsteder Energistyrelsen en tilladelse til forundersøgelser.

7. Formkrav

Tilbuddene skal afgives på papir i 6 eksemplarer. Tilbuddene skal indenfor fristerne som nævnt i punkt 6 indleveres til Energistyrelsen, jf. udbudsbetingelsernes punkt 1.

Tilbudsgiver skal samtidig med afgivelsen af det endelige tilbud afgive en erklæring på tro- og love om, i hvilket omfang tilbudsgiver har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige på over 100.000 kr. Ved gæld til det offentlige forstås, at tilbudsgiver ikke har opfyldt sine forpligtelser til at betale skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen i Danmark.

Tilbud skal affattes på dansk, men baggrundsmateriale mv. kan være affattet på engelsk.

Derudover skal tilbuddene afgives i 2 eksemplarer i elektronisk version på cd-rom i Word-format. Ved eventuelle uoverensstemmelser mellem tilbud i papirform og den elektroniske version har førstnævnte version forrang.

Tilbuddet skal tydeligt mærkes "TILBUD - HAVVINDMØLLEKONCESSION".

8. Rettelser i udbudsmateriale, anmodning om yderligere materiale

Rettelser i udbudsmaterialet

Energistyrelsen forbeholder sig ret til at foretage rettelser i udbudsmaterialet ved udsendelse af et tillæg til udbudsmaterialet til ansøgerne. Eventuelle rettelser vil ligeledes blive offentliggjort på Energistyrelsens hjemmeside.

Spørgsmål, inden afgivelse af tilbud

Som angivet i tidsplanen i afsnit 6 er der forud for første tilbud fastsat en spørgefrist til den 14. december 2004, kl. 14.00.

Spørgsmålene sendes til Energistyrelsen, Amaliegade 44, 1256 København K, forsyningsområdet, att. Maria Jørgensen.

Spørgsmål og besvarelser vil i anonymiseret form blive meddelt samtlige ansøgere, samt blive offentliggjort på Energistyrelsens hjemmeside.

Spørgsmål, som stilles under forhandlingsforløbet

Efter fristen for første tilbud opfordres tilbudsgiver til løbende at afklare eventuelle uklarheder i udbudsmaterialet og andre tvivlsspørgsmål på de planlagte møder.

Såfremt der måtte opstå spørgsmål, som tilbudsgiver helst ser afklaret inden næste møde, kan tilbudsgiver fremsætte spørgsmålet skriftligt overfor Energistyrelsen. Spørgsmål bedes sendt til: ens@ens.dk, att.: Maria Jørgensen. Energistyrelsen vil snarest muligt vurdere om spørgsmålet kan og bør besvares skriftligt, og vil meddele tilbudsgiver sin beslutning herom. Spørgsmål og besvarelser, der vurderes også at have betydning for de andre tilbudsgivere, vil i anonymiseret form blive meddelt samtlige tilbudsgivere, samt blive offentliggjort på Energistyrelsens hjemmeside.

9. Annulation

Energistyrelsen forbeholder sig ret til at annullere udbuddet, såfremt der foreligger saglige grunde hertil. Det kan blandt andet blive relevant, såfremt buddene på en kWh-pris vurderes at være for høje.

10. Omkostninger ved deltagelse og vedståelse

Tilbudsgiveren skal vedstå ethvert tilbud i 6 måneder fra dets afgivelse.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at både 1. og 2. tilbud afgivet af hver tilbudsgiver er bindende for den pågældende tilbudsgiver efter sit indhold. Det gælder også i tilfælde af, at den pågældende tilbudsgiver måtte blive fusioneret eller lignende med en anden tilbudsgiver, forinden udbudsforretningen er afsluttet.

Tilbudsgivers omkostninger i forbindelse med udbudsforretningen er Energistyrelsen uvedkommende. Det skal i den forbindelse fremhæves, at Energistyrelsen ikke er ansvarlig for det tilfælde, at der ikke kan vedtages den nødvendige lovgivning.

Såfremt vinderen af udbuddet ikke gennemfører forundersøgelser inden for de angivne frister, og/eller Energistyrelsen meddeler, at der ikke kan udstedes tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg, kan Energistyrelsen rette henvendelse til den tilbudsgiver, som havde afgivet det næstbedste tilbud med henblik på en eventuel udstedelse af tilladelse til forundersøgelser til den pågældende. Der må ikke i den forbindelse ændres væsentligt på den pågældendes tilbud eller vilkårene i øvrigt.

11. Behandling af tilbud mv.

Tilbudsgiver har ikke adgang til at overvære åbningen af tilbud eller at få oplysninger om konkurrenters tilbud.

Energistyrelsen er ikke forpligtet til at tilbagelevere tilbud til tilbudsgiver.

Tilbudsgiver skal iagttage ubetinget tavshed over for uvedkommende vedrørende forhold, som måtte komme til tilbudsgivers kendskab i forbindelse med udbudsforretningen.

Energistyrelsen anser ikke tildelingen af koncessionen for endeligt afsluttet, før tilladelsen til forundersøgelser er udstedt. I den forbindelse bemærkes det, at der tages forbehold for, at Folketinget vedtager et lovforslag om indregning i elpriserne af det støttebeløb, som indgår i den budte kWh-pris.

Energistyrelsen vil i forhandlingerne og bedømmelsen af tilbuddene efter behov inddrage dels eksperter fra styrelsen, dels medarbejdere fra andre myndigheder med henblik på at belyse særlige problemstillinger. Det vil fx kunne blive relevant at inddrage personer fra Eltra, Skov- og Naturstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Forsvaret, Farvandsvæsenet, Statens Luftfartsvæsen, Fiskeridirektoratet i vurderingen af elementer i tilbuddene.

Energistyrelsen vil endvidere benytte sig af ekstern bistand, såfremt der måtte blive behov for det, fx til belysning af finansielle forhold. Energistyrelsen kan oplyse, at tilbudsgiverne vil blive orienteret i det omfang, Energistyrelsen inddrager rådgivning fra andre myndigheder og eksterne rådgivere.

Energistyrelsen vil gennemføre forhandlingerne inden for de rammer, der er lagt i udbudsbekendtgørelsen og nærværende udbudsbetingelser. Energistyrelsen er således opmærksom på, at der ikke gennem forhandlingerne må ændres på de grundlæggende vilkår for udbuddet.

Energistyrelsen anser det for væsentligt, at udbuddet skaber en effektiv konkurrence mellem ansøgerne, og at tilbudsgiverne behandles lige.

Energistyrelsen er i den forbindelse opmærksom på, at der er personsammenfald i ledelsen af Elsam Kraft A/S og Energi E2 A/S, og Energistyrelsen har derfor bedt Energi E2 A/S erklære, at de personer, som også deltager i ledelsen af Elsam Kraft A/S, ikke deltager i bestyrelsesmøder i Energi E2 A/S vedrørende vindmøllekoncessionen. Energistyrelsen er også opmærksom på, at DONG Vind A/S ikke får nogen fordel i tilbudsvurderingen som følge af, at staten ejer aktierne i DONG A/S. DONG A/S ejer 100 % DONG VE A/S, som 100 % ejer DONG Vind A/S. For god ordens skyld skal det endvidere oplyses, at statens ejerskab af DONG A/S varetages af Finansministeriet, og ikke af Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Endvidere skal det oplyses, at al kommunikation mellem ordregiver og tilbudsgiver vil foregå skriftligt, udover den kommunikation, der vil foregå under forhandlingerne.

Det skal i øvrigt oplyses, at nærværende udbudsbetingelser offentliggøres på Energistyrelsens hjemmeside samtidig med, at materialet fremsendes til de prækvalificerede ansøgere.

12. DONG Vind A/S og Konsortiet Horns Rev II

Energistyrelsen vil i forbindelse med indgivelse af 1. tilbud påse, at DONG Vind A/S og Konsortiet Horns Rev II har indsendt de oplysninger, som Energistyrelsen i brev af 27. oktober 2004 anmodede om.

Energistyrelsen vil på det grundlag, og med inddragelse af Ernst & Young, foretage en endelig vurdering af, om de to ansøgere har den tilstrækkelige finansielle og økonomiske styrke til at etablere og drive en havvindmøllepark på 200 MW ved Horns Rev.

Hvis Energistyrelsen finder, at dette ikke er tilfældet, vil tilbuddene ikke blive taget i betragtning.

På tilsvarende vis, vil Energistyrelsen foretage en endelig vurdering af, om Konsortiet Horns Rev II har den tekniske kapacitet til at etablere og drive en havvindmøllepark på 200 MW ved Horns Rev.

Hvis Energistyrelsen finder, at dette ikke er tilfældet, vil tilbuddet ikke blive taget i betragtning.

13. Klageadgang

Der er klageadgang til Klagenævnet for Udbud, jf. lov nr. 415 af 31. maj 2000 og bekendtgørelse nr. 602 af 26. juni 2000 om Klagenævnet for udbud.

Bilag 1

Modeltilladelse til forundersøgelser, herunder VVM-undersøgelser efter § 13 i lov om elforsyning

Energistyrelsen forbeholder sig ret til, som følge af udbudsforhandlingerne, at stille yderligere krav vedrørende projektets placering og fysiske udførelse og vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse i den endelige tilladelse til forundersøgelser i forhold til de i denne modeltilladelse angivne vilkår.

Endvidere skal det påpeges, at der i kravene flere steder henvises til lovgivning og regler, som er udstedt af andre myndigheder end Økonomi- og Erhvervsministeriet. Det skal derfor understreges, at der vil kunne forekomme ændringer i disse regler i perioden indtil den endelige tilladelse meddeles. Der tages endvidere forbehold for, at ikke alle relevante regler mv., som koncessionshaveren er forpligtet til at følge er nævnt i denne modeltilladelse.

Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i lovgivningen, og koncessionshaveren skal derfor være opmærksom på, at den til enhver tid gældende lovgivning skal følges.

- Koncessionshaveren opnår ret til efter § 13 at foretage forundersøgelser, herunder VVM-undersøgelser på [indsæt område med angivelse af koordinater for mølleparkens hjørner] på baggrund af tilbud af dd.mm.aa. Tilladelsen gælder 1 år fra udstedelsen.
- Koncessionshaveren skal udføre undersøgelserne på en forsvarlig måde, og således at virksomhed, der udøves af rettighedshavere i henhold til undergrundsloven, fiskeriaktiviteter og anden næringsvirksomhed ikke urimeligt vanskeliggøres.
- Koncessionshaveren forpligter sig til ikke at afvige væsentligt fra tidsplanen, jf. tilbud. Såfremt tidsplanen ikke overholdes, skal tilbudsgiver begrunde væsentlige forsinkelser.
- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning, fx kan det oplyses, at tilladelser til søpmåling skal ansøges hos Farvandsvæsenet.
- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke koncessionshaveren for at varsle relevante myndigheder, fx Søfartsstyrelsen, Farvandsvæsenet og Fiskeridirektoratet om konkrete undersøgelser på havet.
- Koncessionshaveren skal følge den til enhver tid gældende regulering, herunder EU-regler.
- Såfremt det af tilladelsen omfattede område eller arealer inden for dette ikke omfattes af eller unddrages dansk højhedsret i medfør af folkeretlige regler, herunder ved mellemfolkelig overenskomst, skal koncessionshaveren respektere enhver heraf følgende indskrænkning af området, uden at der i den anledning kan rejses krav mod Energistyrelsen eller den danske stat i øvrigt.
- Tilladelsen medfører ikke indskrænkninger i statens højhedsret over søterritoriet eller statens eneret over den eksklusive økonomiske zone. Tilladelsen er således ikke til hinder for, at det inden for det af tilladelsen omfattede område kan tillades andre end koncessionshaveren at gennemføre andre former for aktiviteter, end de i denne tilladelse omfattede. Energistyrelsen vil i den forbindelse påse, at sådanne eventuelle aktiviteter ikke væsentligt er til gene for aktiviteter omfattet af denne tilladelse.

- Koncessionshaveren skal for egen regning indgå i et samarbejde med Eltra om projektering af transformersplatformen, herunder skal koncessionshaveren senest 1. august 2005 angive overfor Eltra, om der i forbindelse med service på vindmølleparken er behov for at anvende helikopterlandingsplads på transformersplatformen, samt angive en ca. størrelse og vægt af de ekstra anlægsdele, der ønskes placeret på platformen.
- Koncessionshaveren skal tegne forsikring til dækning af de skader, som koncessionshaveren forvolder i henhold til den i tilladelsen udøvede virksomhed. Dokumentation herfor forelægges Energistyrelsen.
- Alle omkostninger afholdes af koncessionshaveren, og koncessionshaveren bærer selv risikoen for, at undersøgelserne ikke fører til en tilladelse om etablering af elproduktionsanlægget.
- Myndighederne skal have adgang til at være til stede ved alle undersøgelser, der foretages i henhold til denne tilladelse. Alle udgifter i forbindelse med rejse og ophold for disse repræsentanter skal afholdes af koncessionshaveren.
- Eventuel overdragelse af koncessionen skal forud godkendes af Energistyrelsen. En eventuel ny ejer skal opfylde elforsyningsloven samt vilkår stillet i denne tilladelse.
- Hvis der ved forundersøgelserne gøres fund af beskyttende kulturlevn, skal dette meddeles Kulturarvsstyrelsen, Fortidsminder, Slotholmsgade 1, 1216 København K, telefon: 72 26 52 09, jf. § 28 stk. 1 i Museumsloven.
- Undersøgelser med relation til natur- og miljømæssige aspekter skal som udgangspunkt udarbejdes efter de metoder, der er udviklet og anvendt i forbindelse med miljøundersøgelser for havvindmølledemonstrationsprogrammet for Horns Rev Havmøllepark og Nysted Havmøllepark ved Rødsand. Forslag til undersøgelser skal godkendes af Energistyrelsen efter høring af Skov- og Naturstyrelsen.

Fiskerihensyn

- Såfremt koncessionshaveren foretager undersøgelser fra et skib, skal koncessionshaveren:
 - Rette henvendelse til Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1504 København V, tlf.: 70 10 40 40 for en nærmere drøftelse af tilrettelæggelsen af undersøgelser, således at problemerne for fiskeriet minimeres mest muligt. Danmarks Fiskeriforening kan evt. være behjælpelig med udpegelse af en fiskerisagkyndig.
 - Medbringe en fiskerisagkyndig person på undersøgelseskibet. Udgifterne hertil afholdes af koncessionshaveren. Den fiskerisagkyndiges kvalifikationer skal kunne godkendes af Fiskeridirektoratet. En fiskerisagkyndig skal dog ikke medbringes, såfremt fartøjet udelukkende opererer stationært og uden slæbende udstyr (geotekniske operationer o. lign.)
 - Indgå aftale med den fiskerisagkyndige om arbejdstid, løn, forsikring og lignende. Den fiskerisagkyndige skal under opholdet ombord føre dagbog over sine iagttagelser. Dagbogen skal af den fiskerisagkyndige senest 10 dage efter hjemkomsten sendes til Energistyrelsen. Samtidig sendes kopi til koncessionshaveren og Fiskeridirektoratet.

- Fremsende information om de planlagte undersøgelser til "Fiskeri Tidende", Kongensgade 33, 6700 Esbjerg, tlf.: 75 45 20 55, fax.: 75 45 20 65, e-mail: tl@fiskeritidende.dk.

Rapportering og behandling af data

- Efterhånden som undersøgelser udføres, og de pågældende resultater og data foreligger, indsendes disse vederlagsfrit til Energistyrelsen.
- Alle rå-data indsamlet ved forundersøgelser, herunder VVM-undersøgelser vedrørende natur- og miljømæssige aspekter skal gøres tilgængelig for offentligheden via Miljøministeriets fagdatacentre.
- Energistyrelsen forbeholder sig endvidere ret til at offentliggøre tekniske rå-data, som er indsamlet ved forundersøgelser, herunder VVM-undersøgelser.

Procedure i forbindelse med udarbejdelse af VVM-redegørelse og ansøgning om tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg

- En tilladelse til etablering af en havvindmøllepark, jf. § 16 i elforsyningsloven, kan kun meddeles på baggrund af en VVM-redegørelse. Koncessionshaveren skal på baggrund af tilbud af dd.mm.aa (vedlagt nærværende dokument som bilag) udarbejde en VVM-redegørelse.
- VVM-redegørelsen skal som minimum indeholde de oplysninger, som nævnt i bilag 1 a.
- Et udkast til VVM-redegørelse skal være fremsendt til Energistyrelsen senest 2 måneder inden udløb af denne tilladelse, med henblik på at Energistyrelsen kan vurdere, om yderligere materiale til vurdering af de miljømæssige konsekvenser skal tilvejebringes.
- Koncessionshaverens formelle ansøgning om tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget, jf. § 16 i elforsyningsloven samt endelig VVM-redegørelse skal være Energistyrelsen i hænde senest 1 år inden udløbet af denne tilladelse. Såfremt dette ikke sker, kan koncessionen herefter tilbagekaldes.
- Såfremt koncessionshaveren ikke ønsker at indgive formel ansøgning om tilladelse til at etablere elproduktionsanlægget, skal Energistyrelsen have meddelelse herom hurtigst muligt, og senest 1 år inden udløbet af denne tilladelse. Koncessionen vil herefter tilbagekaldes.

Overholdelse af tilladelsens vilkår

- Overtrædelse af vilkår i denne tilladelse samt afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger straffes med bøde, jf. elforsyningslovens § 87.
- En meddelt tilladelse kan tilbagekaldes, såfremt nogen af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke opfyldes.
- Koncessionshaveren er forpligtet til at meddele Energistyrelsen de oplysninger, som Energistyrelsen finder nødvendige for udøvelse af tilsynet, jf. elforsyningslovens § 84, stk. 1. Energistyrelsen skal bevare fortrolighed om kommercielt følsomme oplysninger.

Klageadgang

- Klager over denne tilladelse kan i henhold til § 89 i lov om elforsyning af klageberettigede indbringes for Energiklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360, København K. Klagen skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Bilag 1 a

Krav til VVM-redegørelsens indhold

VVM-redegørelsen skal som minimum indeholde nedenstående undersøgelser. De specifikke vilkår, som beskrevet i første del af dette bilag, er udarbejdet på baggrund af høringssvarene fra screeningen af Horns Rev fra august 2003, som er offentligt tilgængelige på Energistyrelsens hjemmeside: <http://www.ens.dk/sw8976.asp>.

På baggrund af forhandlingerne, forbeholder Energistyrelsen sig ret til at stille yderligere krav til indholdet i VVM-redegørelsen vedrørende projektets placering og fysiske udformning, og vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse.

- Koncessionshaveren skal indenfor rimelige økonomiske rammer benytte den bedst mulige metode og teknik til at opfylde kravene til VVM-redegørelsen. Koncessionshaveren afholder alle omkostninger forbundet med udarbejdelsen af VVM-redegørelsen.
- Den relevante viden fra miljøprogrammet tilknyttet demonstrationsprojektet for Horns Rev og Nysted-Rødsand skal inddrages og koordineres med Skov- og Naturstyrelsen. Der kan i øvrigt henvises til, at Danmarks Miljøundersøgelser er i besiddelse af et omfattende basisdatamateriale vedrørende pattedyr- og fugleundersøgelser, som vil kunne indgå i en VVM-redegørelse.
- Påvirkningerne af de i området forekommende bundsamfund, fisk, pattedyr og fugle, herunder deres fødegrundlag og mulighederne for en udnyttelse heraf, skal undersøges.
- Der skal udarbejdes undersøgelse af eventuelle kumulative effekter på natur- og miljøtilstanden i området af flere mølleparker, herunder skal flere havvindmølleparker eventuelle påvirkning af kystmorfologi og hydrografi undersøges.
- Det forudsættes, at aktiviteter på området i forbindelse med etablering, drift mv. ikke indvirker på de nærvedliggende fuglebeskyttelsesområder. Der skal i den forbindelse tages kontakt til Skov- og Naturstyrelsen, som har oplyst, at udpegninger af fugle- og habitatområder i dansk farvande ikke er afsluttet.
- For så vidt angår råstoffer skal der gennemføres en kortlægning af råstofressourcer, særligt af sand og ral. Båndlæggelse af potentielle områder kan kun ske efter aftale med Skov- og Naturstyrelsen som er myndighed for råstofindvinding.
- Der skal gennemføres en risikovurdering af sejladsikkerhed og den konkrete placering skal indpasses, således at risikoen for påsejling mindskes mest muligt. Indholdet af risikovurderingen afklares med Søfartsstyrelsen og Farvandsvæsenet.
- VVM-redegørelsen skal indeholde en opgørelse af landinger og værdien af fiskeri i området og en vurdering af fiskernes økonomiske tab på kort og lang sigt. Herunder skal det belyses, om kunstig rev effekt generelt har en gunstig effekt på fiskebestanden i området. Derudover skal der foretages en vurdering af gener i anlægsfasen – så som arbejdsstøj og andre forstyrrelser, herunder sedimentspredninger, som vil påvirke fisk og fiskeyngel, og i driftsfasen eventuelle gener i forbindelse med infralyd og magnetisme. Endvidere bør konsekvenserne for fiskeriet ved udlægning af kabler imellem møllerne indgå i VVM-redegørelsen.

- For koncessionshaverens regning skal der udføres et arkæologisk analyse- og forundersøgelserprogram til afklaring af, om beskyttede fortidsminder forstyrres i forbindelse med anlægsarbejderne. Det arkæologiske arbejde udføres af et marinarkæologisk godkendt museum. Undersøgelserprogrammet fastlægges i et samarbejde med det aktuelle museum, koncessionshaveren og Kulturarvsstyrelsen, og gennemføres i så god tid at resultaterne kan komme med i VVM-redegørelsen. Der skal endvidere gennemføres et fladedækkende seismisk opmålingsprogram som led i VVM-redegørelsen. Kulturarvsstyrelsen bør i den forbindelse have mulighed for at påvirke konfigurationen af den eller de udstyrspakker, som der skal sejles geotekniske opmålinger med, ligesom det vil være et vilkår, at anomalier samlet tilgængeliggøres i afrapporteringen. I forbindelse med en museal analyse af de seismiske opmålinger/registreringer kan det blive aktuelt at dykkerbesigtige udvalgte positioner. Dette analyse- og dykkerarbejde sker ligeledes for bygherrens regning; jævnfør § 29 g stk. 4 i Museumsloven.
- Der skal tages hensyn til et militært lavtflyvningsområde ved Oksbøl skyde- og øvelsesterræn, som rækker ind over den østligste del af bruttoområdet. Området er markeret på søkortet. Møllerne skal placeres således, at det ikke hindrer det nuværende træningsområde. Derudover skal der tages hensyn til, at der medio marts 2005 vil blive oprettet træningsområde til særlig træningsflyvning, jf. syd for den sorte markering, som angivet på kortbilaget, der er vedlagt udbudsmaterialet.
- Der skal tages hensyn til det i søkortet markerede forbudsområde, hvor det formodes at være bundminer og sprængstof. Hvis der påtænkes placering af havvindmølleparker indenfor et af disse forbudsområder, eller tæt på forbudsområde, der ligger ca. 3 sømil nordvest for Blåvands Huk, skal Søværnets Minørtjeneste involveres. Det er koncessionshaveren, som skal afholde alle udgifter til Søværnets Minørtjeneste i forbindelse med en eventuel undersøgelse og/eller bortsprængning af gammel ammunition i området.
- Der skal tages hensyn til 30" gasledning fra Tyra til Nybro, 24" gasledning fra Sydarne til Nybro og 20" olieledning til Filsø.
- Der skal planlægges for en korridor for den kystnære trafik, jf. Slugen, som er markeret på søkortet. Forløbet af denne korridor skal aftales med og godkendes af Søfartsstyrelsen og Farvandsvæsnet.
- I placeringen af parken, skal der tages højde for skyggevirkninger for den eksisterende møllepark. Et areal omkring den nuværende park, 2 km i nordlig og østlig retning samt 4 km i sydlig og vestlig retning, skal således friholdes for vindmøller.
- Der skal, ved anvendelse af virtuel teknik, foretages visualisering af møllerne med dag- og natafmærkning (af hensyn til fly- og skibsfart) i simuleret meget klart, klart og diset vejr. Udover mølleparken skal visualiseringen også vise en transformerplatform. Design og placering aftales med Eltra.

VVM-redegørelsen skal endvidere som minimum opfylde nedenstående krav, jf. kravene beskrevet i bekendtgørelse nr. 815 af 28. august 2000 om vurdering af virkninger på miljøet (VVM) af elproduktionsanlæg på havet.

Endvidere skal der i udarbejdelsen af VVM-redegørelsen lægges de krav til grund, som er beskrevet i modeltilladelsen til etablering af elproduktionsanlægget, bilag 2.

VVM-redegørelsen skal omfatte det enkelte vindmølleanlæg samt det interne ledningsnet.

1.	Beskrivelse af vindmølleanlægget inkl. det interne ledningsnet, herunder navnlig:
1.1	Beskrivelse af vindmølleanlæggets fysiske udformning, herunder behovet for arealer til forskellige formål under etablering og drift. Kortbilag med placering
1.2	Beskrivelse af etableringsmetode for vindmøllerne inkl. det interne ledningsnet.
1.3	Beskrivelse af drift af vindmøllerne inkl. det interne ledningsnet.
1.4	Beskrivelse af typer og mængder af anvendte stoffer, herunder om der indgår miljøbelastende forhold, samt type og mængde af forventede reststoffer og emissioner. Både for etablerings- og driftsfasen.
1.5	Beskrivelse af alternative opstillinger indenfor området.
1.6	Beskrivelse af 0-alternativet – konsekvensen af, at det pågældende anlæg ikke opføres.
2.	Beskrivelse af området og de omgivelser, som i væsentlig grad kan blive berørt af vindmølleanlægget inkl. det interne ledningsnet, samt den indbyrdes sammenhæng mellem nedenstående faktorer
	Beskrivelsen bør anføre projektets direkte påvirkninger og i givet fald dets indirekte, sekundære, kumulative, kort- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige samt positive eller negative virkninger.
	Hydrografi. Geomorfologiske forhold. Kystmorfologiske forhold Vandkvalitet. Bundvegetation og -fauna. Fisk Fugle Havpattedyr Landskabsforhold; herunder kystmorfologi. Råstoffer. Marinarkæologi; bopladser og vrag. Rekreative forhold. Planlægningsmæssige forhold. Sejlads. Luftfart. Fiskeri. Militære øvelsesaktioner. Øvrige forhold: Navigationsanlæg, ammunition mv., kabler mv.
3.	Beskrivelse af vindmølleanlæggets inkl. det interne ledningsnets konsekvenser for miljøet både for etablerings- og driftsfasen, som følge af:
	Tilstedeværelse af projektet som helhed – de fysiske indgreb. Anvendelsen af naturlige ressourcer og bortskaffelse af affald. Emissionen af forurenende stoffer, støj, lys mv. til luft- og vandmiljøet Uheld Beskrivelse af de metoder, der er anvendt til forudberegning af konsekvenser på miljøet.
4.	Beskrivelse af foranstaltninger, der påtænkes anvendt for at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere de skadelige virkninger på miljøet
5.	Beskrivelse af de socioøkonomiske konsekvenser (fx miljøøkonomi og lokal erhvervsudvikling)
6.	Et ikke-teknisk resumé på engelsk.

7.	Oversigt over eventuelle vanskeligheder og mangler (tekniske eller videnskæssige) ved oplysningerne og vurderingen af miljåpåvirkningerne.
----	---

Kravene til indholdet af VVM-redegårelserne følger af VVM-direktivet, jf. direktiv nr. 1985/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved direktiv nr. 1997/11/EF og ved 2003/35/EF, med implementeringsfrist senest juni 2005.

Bilag 2

Modeltilladelse til etablering af elproduktionsanlægget samt internt ledningsnet efter § 16 i lov om elforsyning

Det skal bemærkes, at modeltilladelsen ikke er en udtømmende gennemgang af de vilkår, der vil blive stillet i den endelige tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget, idet forundersøgelser samt VVM-undersøgelse vil kunne give anledning til, at der kan blive stillet yderligere vilkår, fx til miljøundersøgelser, overvågning, lysafmærkning, sejladssikkerhed mv.

På baggrund af forhandlingerne forbeholder Energistyrelsen sig i øvrigt ret til at stille yderligere krav til indholdet i tilladelsen vedrørende projektets placering og fysiske udformning, samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse.

Endvidere skal det påpeges, at der i kravene flere steder henvises til lovgivning og regler, som er udstedt af andre myndigheder end Økonomi- og Erhvervsministeriet. Det skal derfor understreges, at der vil kunne forekomme ændringer i disse regler i perioden, indtil den endelige tilladelse meddeles. Der tages endvidere forbehold for, at ikke alle relevante regler mv., som koncessionshaveren er forpligtet til at følge er nævnt i denne modeltilladelse.

Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i lovgivningen, og koncessionshaveren skal derfor være opmærksom på, at den til enhver tid gældende lovgivning skal følges.

Tilladelsens område

- Tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg, med tilhørende internt ledningsanlæg, jf. § 16, stk. 1 i elforsyningsloven, gives til koncessionshaveren på baggrund af tilbud af dd.mm.aa.
- Koncessionshaveren forpligter sig til ikke at afvige væsentligt fra tidsplanen, jf. tilbud. Såfremt denne tidsplan ikke overholdes, skal tilbudsgiver begrunde væsentlige forsinkelser. Målsætningen er, at parken nettilsluttes med udgangen af 2008.
- Et detailprojekt, herunder en detaljeret projektbeskrivelse og en detaljeret tidsplan, skal forelægges Energistyrelsen og Eltra forud for anlægsarbejdets påbegyndelse.

Projektbeskrivelsen skal indeholde oplysninger om valg af leverandører, valg af mølletyper, fundament, møller og interne ledningsnet mv.

Detailprojektet skal endvidere dokumentere, at vilkårene i denne tilladelse vil blive opfyldt. Ligeledes skal detailprojektet indeholde de oplysninger, som ifølge denne tilladelse skal fremsendes til Energistyrelsens godkendelse eller oplysning.

- En betingelse for at modtage pristillæg er, at der opføres 200 MW elkapacitet.
- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.
- Koncessionshaveren skal følge den til enhver tid gældende regulering, herunder EU-regler.
- Såfremt det af tilladelsen omfattede område eller arealer inden for dette ikke omfattes af eller unddrages dansk højhedsret i medfør af folkeretlige regler, herunder ved

mellemfolkelig overenskomst, skal koncessionshaveren respektere enhver heraf følgende indskrænkning af området, uden at der i den anledning kan rejses krav mod Energistyrelsen eller den danske stat i øvrigt.

- Tilladelsen medfører ikke indskrænkninger i statens højhedsret over søterritoriet eller statens eneret over den eksklusive økonomiske zone. Tilladelsen er således ikke til hinder for, at det inden for det af tilladelsen omfattede område kan tillades andre end koncessionshaveren at gennemføre andre former for aktiviteter, end de i nærværende tilladelse omfattede. Energistyrelsen vil i den forbindelse påse, at sådanne eventuelle aktiviteter ikke væsentligt er til gene for aktiviteter omfattet af denne tilladelse.
- Energistyrelsen forbeholder sig ret til at kræve sikkerhedsmæssigt rimeligt begrundede ændringer af anlæggene, forud for anlægsarbejdets påbegyndelse.
- Der må ikke, uden Energistyrelsens tilladelse, foretages væsentlige ændringer eller udvidelse af anlægget.
- Anlægsarbejdet skal være påbegyndt inden 1 år efter, at denne tilladelse er meddelt.
- Koncessionshaveren skal tegne forsikring til dækning af de skader, som koncessionshaveren forvolder i henhold til den i tilladelsen udøvede virksomhed. Dokumentation herfor forelægges Energistyrelsen, inden anlægsarbejdet igangsættes.

Forskning og udvikling på forsøgsvindmøller

- Koncessionshaveren er forpligtet til ved placeringen af anlægget – udover de 200 MW - at give plads til tredjeparts opstilling af 3 forsøgsmøller (max. 15 MW), således at forsøgsmøllerne kan indgå i det godkendte opstillingsmønster for den samlede havvindmøllepark. Det interne ledningsnet skal derfor dimensioneres og indrettes til at kunne klare indpasningen af max. 15 MW.
- Der vil ikke blive ydet økonomisk kompensation for driftstab som følge af skyggepåvirkninger fra forsøgsmøllerne, eller andre driftsforstyrrelser, som forsøgsmøllerne giver anledning til. Dog vil ejeren af forsøgsmøllerne, hvis der ved særlige forsøg på forsøgsmøllerne, som nødvendiggør planlagte driftsstop, og /eller produktionsbegrænsninger på den øvrige del af vindmølleparkens møller, kunne ifalde et erstatningsansvar for produktionstab på selve parken.
- Forsøgsmøllerne forudsættes tilsluttet samme transformer direkte eller via det for dette udbud omfattede, etablerede, interne ledningsnet. Det sikres i forbindelse med afregningen af forsøgsmøllerne, at Koncessionshaveren ikke økonomisk belastes af nettab, som forsøgsmøllerne giver anledning til.
- Koncessionshaveren skal efter Energistyrelsens bestemmelse give adgang til, at offentlige institutioner o.l. fx kan installere måleudstyr eller få adgang til nærmere angivne driftsdata fra målemaster og mølleparkens møller til at gennemføre forsøgs- og forskningsprojekter, fx optimering af forskellige komponenter, finansieret af det offentliges eller systemansvarets forsknings- og udviklingsprogrammer. Energistyrelsen fastsætter omfang og varighed af

aktiviteterne efter forhandling med koncessionshaveren. Den institution, som udfører projektet, yder kompensation for eventuelt driftstab forbundet med koncessionshaverens deltagelse. Resultater af gennemførte projekter offentliggøres. Energistyrelsen kan dog tillade, at oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold eller lignende ikke offentliggøres, hvis oplysningerne er af væsentlig økonomisk betydning for koncessionshaveren.

Sikkerhedsstillelse og afviklingsplan

- Koncessionshaveren er forpligtet til for egen regning at genetablere den tidligere tilstand i opstillingsområdet samt afvikle anlægget efter en af Energistyrelsen godkendt afviklingsplan, såfremt
 - tilladelsen udløber,
 - anlægget ikke vedligeholdes eller ødelægges,
 - anlægget ikke længere anvendes som vindmøllepark, eller
 - vilkår for tilladelsen ikke opfyldes eller overholdes.
- Energistyrelsen kan fastsætte tidsfrister for opfyldelse af forpligtelserne i det ovenstående vilkår.
- Koncessionshaveren stiller en tilstrækkelig og en af Energistyrelsen godkendt sikkerhed for opfyldelse af de to ovenstående vilkår. En beregning af omfanget af garantistillelsen forelægges til Energistyrelsens godkendelse. Beregningen foretages ud fra, at anlægget eller resterne heraf, inklusive kabelforbindelserne mellem møllerne, fjernes, og at den tidligere tilstand i opstillingsområdet reetableres.
- Koncessionshaveren skal indsende en plan for afviklingen af vindmøllerne samt kabelforbindelserne mellem møllerne (afviklingsplan) til Energistyrelsens godkendelse,
 - senest 2 år inden udløb af tilladelsen til elproduktion, eller
 - 2 år før det tidspunkt, hvor et eller flere anlæg mv. forventes at ville have udtjent deres formål, eller
 - hvis anlægget ikke vedligeholdes eller ødelægges, eller
 - vilkårene i denne tilladelse ikke opfyldes eller overholdes.
- Afviklingsplanen skal indeholde en redegørelse for fjernelsen af anlæggene. Afviklingsplanen skal endvidere indeholde en redegørelse for og vurdering af planens miljø- og sikkerhedsmæssige konsekvenser samt en tidsplan for gennemførelsen. Energistyrelsen kan fastsætte nærmere retningslinier for planens indhold. Energistyrelsen kan pålægge koncessionshaveren i henhold til en af Energistyrelsen fastsat tidsplan helt eller delvis at fjerne alle anlæg.
- For tilladelsen gælder i øvrigt, at denne ikke fritager koncessionshaveren for et eventuelt opstået civilretligt ansvar i forbindelse med anlæggets tilstedeværelse. Tilladelsen indeholder ej heller garanti for de foreslåede konstruktioners sikkerhed eller stabilitet.

Ved ejerskifte

- Eventuel overdragelse af koncessionen skal forud godkendes af Energistyrelsen.

- En eventuel ny ejer skal opfylde den til enhver tid gældende elforsyningslov samt alle vilkår stillet i denne tilladelse, herunder krav om sikkerhedsstillelse.

Sikkerhed mv.

- Koncessionshaveren er forpligtet til at vedligeholde anlægget, således at det er i driftsmæssig god og forsvarlig stand. Koncessionshaveren skal beskrive, hvorledes vedligeholdelsen vil blive udført, og forelægge dette for Energistyrelsen, inden anlægsarbejdets påbegyndelse.
- Inden igangsættelsen af anlægsarbejderne på havet skal koncessionshaveren fremsende dokumentation til Energistyrelsen for, at der er etableret en plan for miljøledelse og kvalitetssikring af de aktuelle arbejder. Koncessionshaveren skal dokumentere, at arbejderne udføres i henhold til planen og dermed, at de i tilladelsen stillede vilkår overholdes.
- Der udarbejdes en beredskabsplan for såvel anlægsperioden som driftsperioden, som i god tid inden anlægsarbejdet påbegyndelse, fremsendes til Energistyrelsen.
- Koncessionshaveren skal følge de retningslinjer og regler, der er angivet i arbejdsmiljøloven nr. 784 af 11. oktober 1999 med tilhørende bekendtgørelser, fx bekendtgørelse nr. 576 af 21. juni 2001 om bygherrens pligter, bekendtgørelse nr. 574 af 21. juni 2001 om projekterendes og rådgiveres pligter m.v. efter lov om arbejdsmiljø samt bekendtgørelse nr. 589 af 22. juni 2001 om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder. Derudover gælder en række særbekendtgørelser fx bekendtgørelse nr. 302 af 13. maj 1993 om arbejde med kodenumererede produkter, bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer, bekendtgørelse nr. 561 af 24. juni 1994 om indretning af tekniske hjælpemidler og bekendtgørelse nr. 1109 af 15. december 1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler.

Koordinater og fysisk udformning

- Møllerne placeres inden for følgende koordinater: x,y [oplyses af koncessionshaver i forbindelse med indsendelse af VVM-redegørelse] i systemet UTM 32/datum ED50.
- Der gives tilladelse til at opstille op til x antal møller med en navnhøjde på mellem X og Y m og en total højde på indtil Z m [oplyses af koncessionshaver i forbindelse med indsendelse af VVM-redegørelse].
- Møllerne skal fremstå i marinegrå farve, have omløbsretning med uret set fra luv, ligesom alle tekniske installationer skal være placeret f.eks. i mølletårnet, således at vindmøllen fremstår som en homogen konstruktion.
- Vindmølleparken skal, når den tilsluttes nettet opfylde kravene i Energistyrelsens godkendelsesordning. Dette medfører, at der skal foreligge dokumentation for at vindmølleanlægget er type- og projektgodkendt, jf. udkast til bekendtgørelse af 19. august 2004 om teknisk godkendelsesordning for konstruktion, fremstilling og opstilling af vindmøller. Bekendtgørelsen forventes at træde i kraft pr. 1. januar 2005.

- Der anvendes oliefrit kabel til interne ledningsanlæg for at forebygge risiko for efterfølgende forurening, og anlægget indrettes med anordninger til opsamling af eventuelle olielækager.
- Koncessionshaveren skal overholde reglerne i kemikalieloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996, og være opmærksom på Miljøstyrelsens lister over skadelige stoffer, som det anbefales ikke at anvende, herunder Tributyltin-holdige antifouling maling og begroingshæmmende midler (biocider).

Miljøhensyn

Det må påregnes, at der i den endelig tilladelse vil blive stillet en række vilkår til undersøgelser, overvågning, afrapportering af resultater, afværgeforanstaltninger mv. i forbindelse med, at VVM-redegørelsen har afdækket miljø- og naturforholdene i området. Omkostninger hertil bæres af koncessionshaveren.

Undersøgelser i forbindelse med overvågning, som nævnt ovenfor, skal som udgangspunkt udarbejdes efter de metoder, der er udviklet og anvendt i forbindelse med miljøundersøgelser for havvindmølle demonstrationsprogrammet for Horns Rev Havmøllepark og Nysted Havmøllepark ved Rødsand. Forslag til undersøgelser skal godkendes af Energistyrelsen efter høring af Skov- og Naturstyrelsen.

Alle rå-data, der måtte blive indsamlet ved undersøgelser i forbindelse med et overvågningsprogram vil skulle gøres tilgængelige for offentligheden via Miljøministeriets fagdatacentre.

Der vil endvidere blive stillet følgende vilkår:

- I forbindelse med etablering af vindmølleparken defineres et arbejdsområde med en radius på max. 200 meter omkring arbejdssøer og fundamentene, hvor indenfor den daglige spildrate ikke må overstige 5 %. Uden for arbejdsområdet, må turbiditeten i gennemsnit ikke overskride 4 mg/l og i absolut værdi 16 mg/l og nettoaflejringerne af spildt materiale må ikke overstige 0,5 mm/m².
- Sedimentspredningen som følge af anlægsarbejdet må ikke medføre, at den totale mængde akkumulerede sediment på noget sted overstiger 2 kg/m².
- Koncessionshaveren skal følge regler i lov nr. 476 af 30. juni 1993 om beskyttelse af havmiljøet, herunder bekendtgørelse nr. 975 af 19. december 1986 om dumpning af optaget havbundsmaterialer (klapning), samt regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001, herunder regler i bekendtgørelse nr. 304 af 14. maj 1991 om støj fra vindmøller.

Fiskeri

- Koncessionshaveren skal tage kontakt til erhvervsfiskerne med henblik på at tilrettelægge anlægsaktiviteterne, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt. Ligeledes skal koncessionshaveren afklare, hvorledes og i hvilket omfang de traditionelle fiskepladser kan undgås.
- Koncessionshaveren skal tage kontakt til erhvervsfiskerne i området med henblik på at forhandle om eventuel erstatning efter fiskerilovens §§ 76-80, jf. lov nr. 281 af 12. maj 1999

for så vidt angår dokumenterede tab. Erstatningsforhandlingerne varetages for samtlige erhvervsfiskere af Danmarks Fiskeriforening.

- Spørgsmålet om erstatning for gener for fiskeriet under anlægsfasen og for permanente tab og den eventuelle erstatnings størrelse, bør så vidt muligt fastlægges inden anlægsfasen.

Kulturarv

- Arbejdet indstilles straks hvis der stødes på vrage af skibe - eller dele af samme - laster eller ballastbunker, eller hvis der gøres fund af oldsager - det være sig af flint, ben, tak eller træ - eller hvis koncessionshaveren eller entreprenøren bliver gjort bekendt med, at der i anlægsområdet findes interesser af ovennævnte karakter. Fundet og oplysningerne skal herefter meddeles Kulturarvsstyrelsen, Fortidsmindekontoret, Slotsholmsgade 1, 1216 København K, telefon 72 26 52 09 eller det museum der kommer til at stå for de arkæologiske undersøgelser. Kulturhistoriske interesser på søterritoriet er fredet i medfør af § 29 g i Museumsloven.

Hensyn til andre aktiviteter på havet

- Anlægsarbejderne skal koordineres med Forsvarskommandoen og Farvandsvæsenet, således at relevante oplysninger til skibsfarten kan udsendes i Efterretninger for Søfarende. Etableringen af havvindmøllerne bør således ikke være til hinder for forsvarets nuværende og fortsatte øvelsesaktiviteter.
- Placeringen af de enkelte vindmøller skal tilgodeses, at der skal være mindst 200 meter afstand mellem møllerne og sigtelinien i eksisterende radiokædesystemer.
- Råstof- og indvindingsområder må som udgangspunkt ikke båndlægges. Skov- og Naturstyrelsen er myndighed for råstofområder til havs. En eventuel båndlæggelse af potentielle råstofområder skal derfor ske i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsen, jf. lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 569 af 30. juni 1997.
- Sejlads skal være tilladt mellem møllerne, såfremt det af Søfartsstyrelsen vurderes forsvarligt.
- Efter Søfartsstyrelsens og Farvandsvæsnets evaluering skal relevante forebyggende tiltag iværksættes med henblik på at sikre sejladsen, ex. krav om midlertidig, såvel som permanent afmærkning.

Afmærkning

- Koncessionshaveren skal følge Farvandsvæsnets opstillede vilkår vedrørende afmærkning før, under og efter etablering, korrekt placering af fundamenter og kabler, underretning af arbejdstidspunkter m.m., jf. bilag 2a. De endelige krav til afmærkningen vil blive fastsat ud fra det konkrete projekt.
- Koncessionshaveren skal aftale kravene til lysafmærkningen af hensyn til lufttrafikken med Statens Luftfartsvæsen. De endelige krav til lysafmærkningen vil blive fastsat i hvert enkelt tilfælde, når møllernes endelige højde og endelige placering er fastlagt. Se de generelle afmærkningskrav BL 3-10, som findes på www.slv.dk.

- Koncessionshaveren afholder udgifter til afmærkning af hensyn til sejlads og luftfart.

Rapportering om tekniske forhold m.v.

- Koncessionshaveren skal til Energistyrelsen vederlagsfrit fremsende en årlig rapport med oplysninger om de tekniske erfaringer med anlægget. Rapporterne skal mindst indeholde følgende oplysninger:
 - Erfaringer med mølle- og fundamentsteknologi, herunder målinger vedrørende vindforhold, skyggeeffekter samt laster på møller og fundamenter.
 - Erfaringer med opsamling af elektriciteten fra møllerne, herunder indpasning af mølleparken i forhold til elnettet.
 - Erfaringer for skibs- og helikoptertransport af personale.
 - Erfaringer for sikkerhedsmæssige driftshændelser.
- Energistyrelsen forbeholder sig ret til at offentliggøre hele eller dele af de årlige rapporter, herunder at anvende oplysningerne til udarbejdelse af havvindmøllehandlingsplaner.
- Energistyrelsen forbeholder sig ret til vederlagsfrit at indhente økonomiske oplysninger i relation til etablering af anlæg samt drift og vedligeholdelse af mølleparken, med henblik på at vurdere potentialet for en eventuel videreudbygning med havvindmøller i Danmark m.v.

Transport mv. i forbindelse med udøvelse af tilsyn mv.

- Koncessionshaveren skal stille søværts transport- og opholdsfaciliteter samt intern transport i anlægsområdet til rådighed i forbindelse med, at:
 - Miljøstyrelsen fører miljøtilsyn i forbindelse med etableringen og driften af havvindmølleparken.
 - Arbejdstilsynet fører tilsyn med arbejdsmiljøet før, under og efter etableringen af havvindmølleparken.
 - Søfartsstyrelsen fører tilsyn med arbejdsmiljøet til søs, på flydende og flytbare platforme (jack-up platforme o.l.) og med dykning før, under og efter etableringen af havvindmølleparken.
 - Statens Luftfartsvæsen fører tilsyn med arbejdsmiljøet i luften, fx i forbindelse med anvendelse af helikopterhoist, herunder fastsætter Statens Luftfartsvæsen de tekniske krav til evt. helikopterhoist, og evt. helikopterdek i tilknytning til havvindmølleanlægget.
 - Energistyrelsen fører tilsyn, herunder om beredskab, efter elforsyningslovens bestemmelser.
- Koncessionshaveren skal i øvrigt tåle de kontrolforanstaltninger, som politiet, toldvæsenet, søværnet, fiskerikontrollen eller anden offentlig myndighed måtte foretage for at sikre opretholdelsen af bestemmelserne for etableringen og driften af havvindmølleparken.

Interne ledningsanlæg mv.

- Når kablerne er etableret og indtegnet i de officielle søkort, vil der i henhold til § 4 i Søfartsstyrelsens bekendtgørelse nr. 939 af 27. november 1992 om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger blive etableret en sikkerhedszone på 200 m på hver side af søkablerne. Sikkerhedszonen indebærer, at der blandt andet etableres forbud mod ankring, og enhver brug af redskaber o.a., som slæbes på bunden. Zonen etableres af Søfartsstyrelsen.
- Koncessionshaveren skal tage kontakt til Søfartsstyrelsen, med henblik på at afklare beskyttelse af søkabler i vindmølleparken.
- Senest 4 uger og gerne 6 uger før arbejdet med udlægning af kablerne forventes påbegyndt, skal Farvandsvæsenet underrettes herom, vedlagt en plan/koordinatliste for kabeltraceerne, en tidsplan og en detaljeret arbejdsbeskrivelse med angivelse af de anvendte arbejdsfartøjer, kaldesignaler, kontaktmuligheder samt oplysning om sejlads-hindringer udstrækning.
- Samtidig skal der vedlægges eventuelle forslag til eventuel midlertidig afmærkning under arbejdets udførelse såvel som eventuelle forslag til eventuel permanent afmærkning eller skiltning for kabeltraceerne.
- På baggrund af de meddelte oplysninger skal der optages forhandlinger med Farvandsvæsenet om trafikens sikring under arbejdets udførelse.
- Farvandsvæsenet skal under arbejdets udførelse holdes løbende underrettet om ændringer af tidspunkter, arbejdsmetoder mv.
- Der må efter udlægningen ikke findes dybdeforringelser i området. Såfremt der er afmærkning i området, må kablerne ikke uden særskilt tilladelse placeres nærmere end 200 m fra afmærkning.
- Samtidig med arbejdets afslutning underrettes Farvandsvæsenet samt Kort- og Matrikelstyrelsen herom. Snarest derefter tilsendes samme myndigheder ajourførte detailtegninger og positionsoplysninger som følger:
 - Kablernes placeringer angives på detailplaner i målestok 1: xx.xxx [indsættes på baggrund af konkret ansøgning] eller bedre for alle tracéerne med positionsnøjagtighed på plus/minus 10 m eller bedre.
 - Krydsninger af andre anlæg og knækpunkter på kabeltraceerne skal oplyses i relevant koordinatsystem (f.eks. UTM) med anført datum.
 - På tegninger i samme målestok og med vertikal målestok 1:xxx [indsættes på baggrund af konkret ansøgning] eller bedre over tracéernes længdeprofil angives kablernes placeringer i forhold til DNN og den under arbejdets udførelse målte overflade af havbunden.
 - På planer/tegninger skal tillige angives eventuelle oplysninger om bundforholdene, og vrage eller andre objekter ud over naturlige forekomster, som konstateres under arbejdets udførelse.
 - Endvidere skal de nævnte koordinatoplysninger om kablernes knækpunkter leveres i

digital form (f.eks. Excel eller andet format efter aftale med Farvandsvæsenet).

Ovennævnte tegninger kan leveres i digital form (f.eks. AutoCAD eller andet format efter aftale med Farvandsvæsenet).

- Farvandsvæsenet tager forbehold for forhold, der gør det påkrævet at placere afmærkning inden for 200 meter af kablerne.
- Ved eventuelle senere reparationer af kablerne skal Farvandsvæsenet underrettes efter gældende regler. Såfremt en reparation foranlediger ændring af et kabels position eller nedgravningsdybde, skal ajourførte detailtegninger og positionsbestemmelser som ovenfor anført tilsendes Farvandsvæsenet efter arbejdets udførelse.
- Hvis/når kabler m.v. ikke længere anvendes efter sit formål skal disse fjernes fuldstændigt fra søterritoriet, såfremt andet ikke godkendes af relevante myndigheder.

Krav til nettilslutning mv.

- Koncessionshaveren skal opfylde de tilslutningsbetingelser, som stilles af Eltra vedrørende nettilslutningen.
- Elektriciteten fra havvindmølleanlægget ilandføres til det danske elforsyningsnet.

Overholdelse af tilladelsens vilkår

- Overtrædelse af vilkår i denne tilladelse samt afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger straffes med bøde, jf. elforsyningslovens § 87.
- En meddelt tilladelse kan tilbagekaldes, såfremt nogen af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke opfyldes.
- Koncessionshaveren er forpligtet til at meddele Energistyrelsen de oplysninger, som Energistyrelsen finder nødvendige for udøvelse af tilsynet, jf. elforsyningslovens § 84, stk. 1. Energistyrelsen skal bevare fortrolighed om kommercielt følsomme oplysninger.

Klageadgang

- Klager over denne tilladelse kan i henhold til § 89 og § 89 a, stk. 1, i lov om elforsyning af klageberettigede indbringes for Energiklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360, København K. Klagen skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Klage over tilladelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer anderledes. Energiklagenavnets afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Andre tilladelser

- Koncessionshaveren skal have en bevillingstilladelse, jf. § 10 i elforsyningsloven, på tidspunktet for nettilslutningen.

Bilag 2a

Farvandsvæsnets krav til midlertidigt arbejdsområde/afmærkning

Før etableringen:

Etablering af arbejdsområde forudsætter en forudgående tilladelse fra Søfartsstyrelsen.

Den midlertidige afmærkning skal bestå af gule lystønder med karakteren Fl(3)Y10s. (lys+mørke 1+1+1+1+1+5). Den effektive lysevne skal være på mindst 2 sømil. Alle lystønder skal være forsynet med gul krydstopbetegnelse, radarreflektor og refleksbånd. Desuden skal oplysninger om ejerforhold fremgå af hver enkelt lystønde og fortøjning.

Forinden lystønderne udlægges skal afmærkningens placering, type og størrelse m.v. være godkendt af Farvandsvæsenet.

Senest 4 og gerne 6 uger før arbejdets forventede påbegyndelse, skal Farvandsvæsenet underrettes om tidspunkt for afmærkningens etablering, således at der kan bringes meddelelse herom i Efterretninger for Søfarende.

Såfremt der viser sig behov herfor, forbeholder Farvandsvæsenet sig ret til for koncessionshaverens regning at kræve udlagt yderligere afmærkning, jf. § 4 i Søfartsstyrelsens bekendtgørelse nr. 229 af 4. april 1989 om afmærkning m.v. i dansk afmærkningsområde.

Såfremt der konstateres mangler ved afmærkningen, som ikke umiddelbart kan afhjælpes, skal Farvandsvæsenet underrettes herom på telefon 32 68 95 00. Uden for normal kontortid skal underretningen gives til Søværnets Operative Kommando på telefon 89 43 30 99.

Under etableringen:

Lystønderne skal udlægges så nær som muligt på positionerne (WGS-84): [indsæt godkendte positioner]. Der må ikke uden Farvandsvæsnets forudgående tilladelse foretages ændringer af afmærkningen.

Efter etableringen:

Straks efter etablering af den midlertidige afmærkning skal Farvandsvæsenet underrettes herom. Snarest muligt herefter skal Farvandsvæsenet have tilsendt oplysninger om den nøjagtige placering af afmærkningen.

Forinden arbejdsområdet kan ophæves og den midlertidige afmærkning kan inddrages, skal følgende forhold være afklaret:

- Til sikring af, at der ikke er opstået dybdeforringelser i området, skal Farvandsvæsenet have forelagt en søopmåling for hele arbejdsområdet. Alternativt kan en garanti fra koncessionshaveren eventuelt accepteres.
- Den permanente afmærkning skal være idriftsat efter nærmere aftale med Farvandsvæsenet.

Når arbejdsområdet er ophævet og den midlertidige afmærkning er inddraget skal Farvandsvæsenet underrettes herom.

Permanent søfartsafmærkning af vindmøller m.v.

Permanent afmærkning af havmølleparken skal som minimum bestå af et antal gule lanterner med en af Farvandsvæsenet bestemt fyrkarakter. Den effektive lysevne skal være på mindst 5 sømil. Eventuelle målemaster m.v. kan have anden afmærkning.

Forslag til permanent afmærkning af møller, master osv. skal forelægges Farvandsvæsenet til godkendelse i forbindelse med detailprojektet. Ansøgningen skal omfatte forslag til placering, fabrikat, type m.v.

Bilag 3

Modeltilladelse til elproduktion efter § 13 i lov om elforsyning

Det skal bemærkes, at modeltilladelsen ikke er en udtømmende gennemgang af de vilkår, der vil blive stillet i den endelige tilladelse til elproduktion, idet forundersøgelser samt VVM-undersøgelse vil kunne give anledning til, at der kan blive stillet yderligere vilkår, fx til miljøundersøgelser, overvågning, lysafmærkning, sejladssikkerhed mv.

På baggrund af forhandlingerne, forbeholder Energistyrelsen sig i øvrigt ret til at stille yderligere krav til indholdet i tilladelsen vedrørende projektets placering og fysiske udformning, samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse

Endvidere skal det påpeges, at der i kravene flere steder henvises til lovgivning og regler, som er udstedt af andre myndigheder end Økonomi- og Erhvervsministeriet. Det skal derfor understreges, at der vil kunne forekomme ændringer i disse regler, indtil den endelig tilladelse meddeles. Der tages endvidere forbehold for, at ikke alle relevante regler mv., som koncessionshaveren er forpligtet til at følge er nævnt i denne modeltilladelse.

Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i lovgivningen, og koncessionshaveren skal derfor være opmærksom på, at den til enhver tid gældende lovgivning skal følges.

- Tilladelsen til udnyttelse af energien efter § 13, stk. 2, i elforsyningsloven gives til koncessionshaveren med en varighed af 25 år fra idriftsættelsen, på baggrund af tilbud af dd.mm.aa, og når der foreligger en redegørelse, der dokumenterer, at alle vilkår i godkendelsen af anlægget er eller vil blive opfyldt.
- Der vil være mulighed for genforhandling af vilkårene for fortsat drift af det bestående anlæg efter udløbet af de 25 år.
- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.
- Koncessionshaveren skal følge den til enhver tid gældende regulering, herunder EU-regler.
- Såfremt det af tilladelsen omfattede område eller arealer inden for dette ikke omfattes af eller unddrages dansk højhedsret i medfør af folkeretlige regler, herunder ved mellemfolkelig overenskomst, skal koncessionshaveren respektere enhver heraf følgende indskrænkning af området, uden at der i den anledning kan rejses krav mod Energistyrelsen eller den danske stat i øvrigt.
- Tilladelsen medfører ikke indskrænkninger i statens højhedsret over søterritoriet eller statens eneret over den eksklusive økonomiske zone. Tilladelsen er således ikke til hinder for, at det inden for det af tilladelsen omfattede område kan tillades andre end koncessionshaveren at gennemføre andre former for aktiviteter, end de i nærværende tilladelse omfattede. Energistyrelsen vil i den forbindelse påse, at sådanne eventuelle aktiviteter ikke væsentligt er til gene for aktiviteter omfattet af nærværende tilladelse.
- Koncessionshaveren skal tegne forsikring til dækning af de skader, som koncessionshaveren forvolder i henhold til den i tilladelsen udøvede virksomhed. Dokumentation herfor forelægges Energistyrelsen.

Miljøundersøgelser

Energistyrelsen kan i den endelige tilladelse stille nærmere vilkår om rapportering i forbindelse med undersøgelser og driftserfaringer, vilkår om yderligere miljøvurderinger, vilkår om gennemførelse af måle- og overvågningsprogrammer mv., og vilkår om offentliggørelse af disse oplysninger.

Økonomiske vilkår

Der henvises til principper for de økonomiske vilkår i afsnit 4 a i udbudsmaterialet. Afregningsvilkårene vil skulle fastsættes ved lov.

- Koncessionshaveren skal opfylde kravene vedrørende grænsefladen for netomkostninger som nævnt i bilag 3 a.

Overholdelse af tilladelsens vilkår

- Overtrædelse af vilkår i denne tilladelse samt afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger straffes med bøde, jf. elforsyningslovens § 87.
- En meddelt tilladelse kan tilbagekaldes, såfremt nogen af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke opfyldes.
- Koncessionshaveren er forpligtet til at meddele Energistyrelsen de oplysninger, som Energistyrelsen finder nødvendige for udøvelse af tilsynet, jf. elforsyningslovens § 84, stk. 1. Energistyrelsen skal bevare fortrolighed om kommercielt følsomme oplysninger.

Klageadgang

- Klager over denne tilladelse kan i henhold til § 89 i lov om elforsyning af klageberettigede indbringes for Energiklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360, København K. Klagen skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

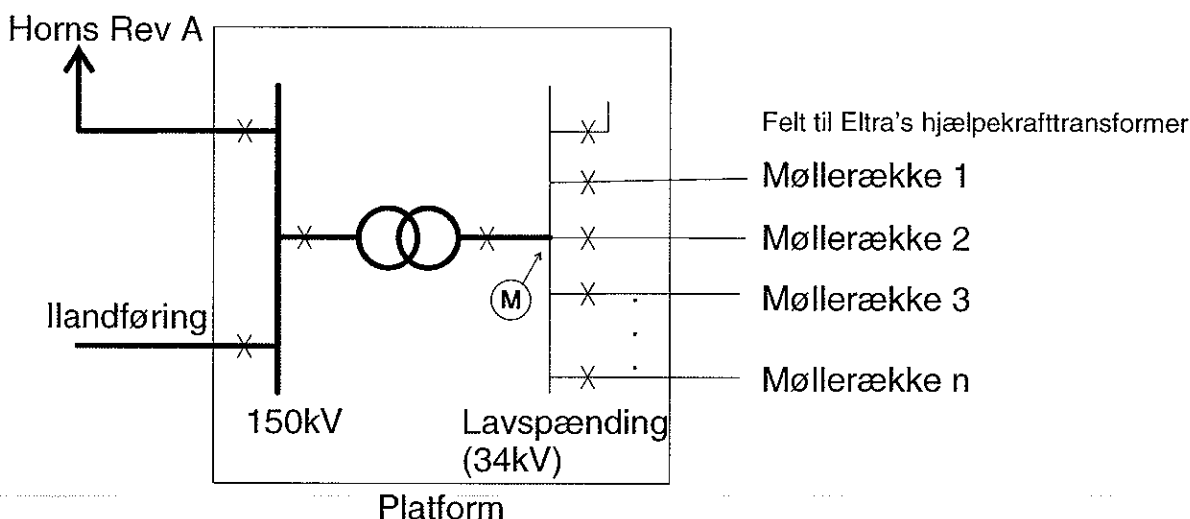
Bilag 3 a

Om grænsefladen vedrørende nettilslutningen

Eltra etablerer 150 kV-ilandføringen inklusive en offshoreplatform ved mølleparken. Vindmølleejeren etablerer vindmølleparken med tilhørende internt net til opsamling af effekt fra møllerne.

Ejergrensener

Skillefladen mellem elsystemet og vindmølleparken er "lavspændingssiden" af transformeren på offshoreplatformen (f.eks. 34 kV), jævnfør figur 1.

Figur 1 Principskitse for skillefladen på offshoreplatformen.

Eltra ejer, betaler, driver og vedligeholder følgende:

- Platform inklusive helikopterlandingsplads og alt hjælpeudstyr
- Alle 150 kV-anlæg
- Hjælpekrafttransformer og fordelingstavler, batterier m.v. til forsyning af Eltras anlæg
- En eventuel lille dieselgenerator til forsyning af Eltras anlæg.

Vindmølleejeren ejer, betaler, driver og vedligeholder alle "34 kV-anlæg" inklusive samleskinnen og transformerfeltet.

Vindmølleejeren skal stille et 34 kV-felt til rådighed for Eltras hjælpekrafttransformer

Spændingsniveauet på lavspændingssiden af transformeren fastlægges af vindmølleejeren i samråd med Eltra.

Måling og afregning af produktionen fra vindmølleparken sker i punktet M, jævnfør figur 1.

Vindmøllejeren betaler for leje af areal på platform til samleskinne mv., omkostninger til måler, til vedligeholdelse og aflæsning af måler samt til afregning af produktionen. Lejen er fastsat på baggrund af anlægsomkostninger til platformen og tilhørende driftsomkostninger. På baggrund af hidtidige erfaringer skønnes den årlige leje at udgøre omkring 25.000 kr. pr. m². Oplysninger om, hvor meget plads, det konkrete projekt må forventes at skulle optage på platformen, kan fås ved henvendelse til Eltra.

Vindmøllejeren kan desuden, i det omfang det ønskes, leje yderligere arealer på platformen til installation af egne anlæg f.eks.

- hjælpekraftstransformer og fordelingstavler, batterier m.v. til forsyning af sit anlæg,
- dieselgenerator til forsyning af møllerne
- reaktor til kompensering af 34 kV-kablerne
- Drift og vedligeholdelse af disse påhviler vindmøllejeren.

Vindmøllejeren kan desuden efter nærmere aftale med Eltra anvende en eventuel helikopterlandingsplads på platformen.